

Temat: Lekcja powtórzeniowa z dzieła Europa i Świat w XVIII wieku.

Nie trzeba tego drukować, nie trzeba nic wypełniać, tylko kilka razy przeczytać i jak najwięcej zapamiętać.

Jest to lekcja utrwalająca, powtórzeniowa. Przeczytaj proszę kilka razy zamieszczone informacje i staraj się jak najwięcej zapamiętać.☺

KULTURA OŚWIECENIA

1. XVIII wiek w kulturze europejskiej nazywamy **epoką oświecenia**. Nastąpił wówczas olbrzymi postęp w dziedzinie nauki, oświaty i techniki.
2. Jednym z najpopularniejszych filozofów tego okresu był **Wolter** – Francuz, współautor wydawanej w połowie XVIII wieku *Wielkiej encyklopedii francuskiej*.
3. **Język francuski i kultura francuska** dominowały w wielu krajach Europy. U schyłku pierwszej połowy XVIII wieku Francja stała się także kolebką nowego stylu w architekturze i sztuce europejskiej nazwanego **rokokiem**, który rozwinął się z baroku.

PAMIĘTAJ O DATACH!	1773	tzw. herbatka bostońska w Ameryce Północnej
	1776	<i>Deklaracja niepodległości Stanów Zjednoczonych</i>
	1783	uznanie niepodległości Stanów Zjednoczonych
	1787	<i>Konstytucja Stanów Zjednoczonych</i>
	1789	początek Wielkiej Rewolucji Francuskiej (14 lipca – zdobycie Bastylji)
	1792	Francja republiką
	1793–1794	terror jakobinów we Francji
	1794	obalenie rządów jakobinów we Francji

PRUSY, AUSTRIA, ROSJA - ABSOLUTYZM OŚWIECONY

1. W **duchu filozofii oświecenia** władcy absolutni **Prus i Austrii** (król Fryderyk II Hohenzollern i cesarz Józef II Habsburg) przeprowadzili **reformy państwowe**. Miały one na celu szerzenie oświaty, rozwój rzemiosła, przemysłu i rolnictwa oraz ujednolicenie prawa. Absolutne rządy monarchów starających się zrealizować te cele nazywamy **absolutyzmem oświeconym**.
2. Również **Rosja**, dzięki reformom zapoczątkowanym przez cara **Piotra I** (przyjął tytuł cesarza), wkroczyła na drogę intensywnych przemian. Dzięki temu w XVIII wieku awansowała do grona europejskich mocarstw.
3. Wykształcony w Wielkiej Brytanii na przełomie XVII i XVIII wieku system **rządów monarchiczno-parlamentarnych**, nazwany przez francuskiego filozofa Karola Ludwika Monteskiusza **trójpodziałem władz**, stał się wzorem wychwalanym przez przeciwników monarszego absolutyzmu.

POWSTANIE STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

1. W wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych, zwanej też rewolucją amerykańską (1776–1783), 13 kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej zbrojnie wystąpiło przeciw Wielkiej Brytanii.
2. Wojnę rozpoczęło w 1776 roku uchwalenie **Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych**. W 1787 roku została uchwalona **Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki** – pierwsza na świecie konstytucja, czyli tzw. ustawa zasadnicza, regulująca podstawy ustrojowe państwa i podstawowe prawa jego obywateli.
3. Na podstawie konstytucji Stany Zjednoczone stały się państwem o **ustroju republikańskim** (tj. bez władzy monarszej), opartym na **zasadzie trójpodziału władz**. Za tzw. ojców amerykańskiej niepodległości uznaje się m.in. **Benamina Franklina** oraz pierwszego prezydenta Stanów Zjednoczonych **Jerzego Waszyngtona**.

4. Istotną rolę w amerykańskiej wojnie o niepodległość odegrali m.in. dwaj ochotnicy z Polski, którzy dosłużyli się w armii amerykańskiej stopni generalskich: **Tadeusz Kościuszko i Kazimierz Pułaski**.

WIELKA REWOLUCJA FRANCUSKA

1. Olbrzymi wpływ na losy Europy i świata wywarła Wielka Rewolucja Francuska. Do jej wybuchu 14 lipca 1789 roku przyczyniły się m.in. **kryzys gospodarczy we Francji** oraz pogłębiające się **niezadowolenie z rządów absolutystycznych Burbonów**.
2. Jednym z najważniejszych aktów prawnych Wielkiej Rewolucji Francuskiej była **Deklaracja praw człowieka i obywatela** (1789), która stała się podstawą do opracowania uchwalonej ostatecznie we wrześniu 1791 roku **konstytucji**, wprowadzającej we Francji ustrój **monarchii konstytucyjnej**.
3. Pod wpływem porażek rewolucyjnej Francji w wojnie z Austrią i Prusami król Francji Ludwik XVI został oskarżony o spiskowanie z wrogiem, pozbawiony władzy, a następnie ścięty. We wrześniu 1792 roku Francję ogłoszono **republiką**.

FRANCJA REPUBLIKA

1. Wydarzenia we Francji oraz szerzące się hasła wolności, równości i braterstwa wszystkich ludzi wywołały **zaniepokojenie w państwach absolutnych** (Austrii, Prusach, Rosji), a także w Wielkiej Brytanii, co skłoniło je do zawierania sojuszy i prowadzenia **wojen przeciw rewolucyjnej Francji**.
2. W 1793 roku decydujący wpływ na rządy we Francji zdobyli **radykałowie**, tzw. **jakobini**. Za pomocą oficjalnie wprowadzonego **terroru** zwalczali oni tych, których uważali za **wrogów rewolucji**.
3. W 1794 roku doszło do **obalenia jakobinów** przez umiarkowane kręgi polityczne. We Francji utrzymał się ustrój republikański, rosły jednak **wpływy polityczne przedstawicieli bogatej burżuazji i generałów rewolucyjnej armii**.